

Todistamisen filosofiaa

Seksuaalinen väkivalta voi saada monia eri ilmenemismuotoja. Se voi olla luonteeltaan joko fyysistä tai henkistä. Fyysistä seksuaalista väkivaltaa ovat raiskaaminen ja lähenteleminen. Henkistä seksuaalista väkivaltaa ovat esimerkiksi valheellinen vokotteleminen, taka-ajatuksia sisältävä valmisteleminen, solvaaminen, uhkaaminen, kiristäminen, projisoiminen, manipuloiminen, kaksoisviestintä, kaksoissidosviestintä ja kuvallinen häirintä silloin kun ne tosiasiallisesti tai tarkoituksellisesti loukkaavat ihmistä tämän olemisen, toimimisen ja kasvamisen seksuaalisissa ulottuvuuksissa.

Seksuaalinen väkivalta ei ole ikinä oikeutettua eikä häpeän tule koskaan langeta seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneen päälle. Raiskauskulttuuriksi kutsuttu asenneilmasto kuitenkin vähättelee ja normalisoi seksuaalista väkivaltaa sekä syyllistää ja stigmatisoi seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneita.

Havainnoimalla seksuaalista väkivaltaa irrallaan raiskauskulttuurin kaavoista ja normeista tulee mahdolliseksi ajatella ja käsitteellistää seksuaalista väkivaltaa uudelleen: voimaannuttaa väkivallan kohteeksi joutuneita ja vakiinnuttaa ymmärrystä väkivaltaisuudesta halpamaisena.

Uhrina oleminen merkitsee sanakirjamääritelmien mukaan yhtäältä pahaa aiheuttavan toiminnan kohteena olemista, toisaalta alttiutta jollekin pahalle. Ajatus, että esimerkiksi seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneet olisivat muita alttiimpia hyväksikäytölle, muistuttaa kuitenkin raiskauskulttuurissa esiintyviä syyllistäviä näkemyksiä, joiden mukaan vaikkapa raiskatuiksi joutuneet olisivat itse vähintäänkin osasyllisiä tapahtuneeseen.

Väkivallan kohteeksi joutuneelle osuvin nimitys ei ole uhri. Sen sijaan väkivallan kohteeksi joutunut on todistaja, joka joutuu todistamaan itseensä kohdistuvaa väkivaltaa. Väkivaltaan turvautuva taas näyttäytyy oman väkivaltaisuuksensa uhrina.

Ehdotankin että alamme tästedes kutsua väkivallan kohteeksi joutuneita väkivallan todistajiksi ja väkivaltaisesti käyttäytyviä oman väkivaltaisuuksensa uhreiksi. Väkivaltaa sivusta seuraavat ovat väkivallan sivustakatsojia ja väkivallan kohteeksi joutuneiden avuksi ryhtyvät ovat väkivaltaan puuttujia.

Tällainen uudelleen ajatteleminen ja uudelleen käsitteellistäminen, todistajan osan tarjoaminen ja samalla myös todistamisen osuuden ehdottaminen, kutsuvat seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneita aktiivisesti mukaan väkivallasta toipumisen tielle, ja myös väkivallan vastaiseen toimintaan.

Kaikki seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneet eivät ymmärrettävästi voi tai tahdo todistaa, ainakaan heti. Väkiältä saattaa lamaanuttaa, ja saada aikaan toimimista ja ilmaisemista vaikeuttavia traumoja, joista selviäminen voi ammattilaisten avullakin viedä pitkään. Tästä huolimatta he eivät ole uhreja vaan todistajia, vaikkei todistaminen heidän kohdallaan koskaan tulisi aktualisoitumaan.

Toisille ja toisinaan taas toimiminen ja ilmaiseminen, todistaminen, näyttäytyy eräänä keinona kiepauttaa itsensä koetun väkivallan yli.

Tällöin ei ole väliä todistetaanko väkivallasta yksityisesti päiväkirjalle, tulevalle minälle; luottamuksellisesti ystävälle, yhdelle luotetulle; vai julkisesti lyriikassa, kuten vaikkapa lauluissa *I Hate Danger*, *Me And A Gun* ja *Cleaning Out My Closet*.

Merkityksellistä on todistajaksi tuleminen. Koetun ilmaiseminen, eli tapahtuneen tuominen sisältä ulos vaikkapa tanssin muodon saaneena, ja oikeuksiensa puolustaminen, eli tapahtuneen tuominen yksityisestä yhteisölliseen vaikkapa vain kahden välille, ovat tehokkaita tapoja voimaantua. Todistaessaan todistaja liittyy samalla väkiältä vastaan kamppailevien yhteisöön, ja valinnallaan viittilöi muitakin mukaan.

Kannustan kaikkia seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneita harkitsemaan todistamista heille soveliaalla hetkellä, heille soveliaalla tavalla ja heille soveliaalle yhdelle tai useammalle ihmiselle, silloinkin vaikka todistamisen tiellä tuntuisi olevan esteitä.

Saattaa olla että olet itse toiminut tyhmästi tai väärin matkan varrella. Todista silti, ja todista siitäkin, ja siitä että tämä ei oikeuta ketään olemaan väkivaltainen sinua kohtaan. Saattaa olla että sinua väkivaltaisesti kohteleva ihminen on lääkäri tai poliisi. Todista silti, ja todista samalla siitä että valtakulttuurin arvovaltaisina pitämien instituutioiden edustajat voivat hyvinkin eri tilanteissa käyttää väkivaltaa. Saattaa olla että tunnet väkivallan tekijän itsellesi kaikesta huolimatta tärkeäksi. Todista silti, ja todista ensin vain hänelle, ja anna hänelle anteeksi jos hän anteeksi pyytää eikä toimi enää väkivaltaisesti. Saattaa olla että joku sanoo sinun ylireagoivan. Todista silti, ja tiedä että todistustasi todella tarvitaan, sillä tällaisilla kommentteilla väkivaltaa nimenomaan koetetaan vähätellä ja normalisoida.

Vain tuomalla väkivallan painolastin yksin kannettavasta yhteisesti käsiteltäväksi voimme saavuttaa merkittäviä voittoja väkivallan vastaisissa taisteluissamme. Todistaminen on tähdellinen askel tässä, ja tyyli on vapaa kunhan se on väkivallaton.

Miyu

miyu@mustikka.la